

Kedves Kollégák és Szülők!

A Varázslatos helyesírásunk című gyakorló az anyanyelvi tapasztalatokra építve segíti a tanulókat a helyesírás gyakorlásában.

A kötet feladatai figyelembe veszik a tanulók életkorát, és lehetőséget nyújtanak a differenciálásra. A az egyszerűbb feladatokat, a az adott évfolyamon elvárható tudásszintű feladatokat, míg a a kihívást jelentő feladatokat jelöli.

A feladatok nagy része egy család kulturális élményei, illetve hétköznapijai köré épül. A család tagjai: anya, apa, az 5. osztályos ikrek, Dóri és Dani, valamint Ádám, a bátyjuk. A család életéből tudhatnak meg érdekes történeteket a tanulók, ha megoldják a feladatokat.

A jelű feladatok páros munkát jelölnek, a jelűek izgalmas, csoportos munka elvégzésére adnak módot. Bizonyos feladatok elvégzéséhez segítséget nyújt a Helyesírási szabályzat*. Ezt az adott feladat mellett jelöltük.

A jellel ellátott feladatok helyes megoldásáért a diákok jutalma egy varázslatos matrica, amelyet a hátsó borító belső oldalára ragaszthatnak. Ha a tanuló év közben ügyesen összegyűjtötte a matricákat, akkor a kötet végén egy izgalmas puzzle-t tud kirakni.

Egy kis kutatásra is hívjuk a diákokat: néhány feladat mellett **Nézz utána!** részt helyeztünk el, melyek lehetőséget biztosítanak tananyagon kívüli információk megszerzéséhez, bűvárkodáshoz. A **Tudod-e?** részek a feladatokhoz kapcsolódó érdekességeket tartalmaznak, figyelembe véve a gyermekek életkori sajátosságait.

Minden fejezetet egy javítást szolgáló oldal zár, mely tollbamondáshoz is használható.

A kötet végén projektfeladatok találhatók, melyek a tantárgyi koncentrációt segítik elő.

A feladatok megoldásai a kiadó www.olas.hu honlapján érhetőek el. A felmérő feladatlapok a kiadótól igényelhetők.

Kiadványunkat iskolai és otthoni gyakorlásra egyaránt ajánljuk.

Élményekben gazdag tanulást és gyakorlást kíván:

a Szerző és a Kiadó

* A magyar helyesírás szabályai. Tizenegyedik kiadás. Akadémiai Kiadó, Budapest

2.

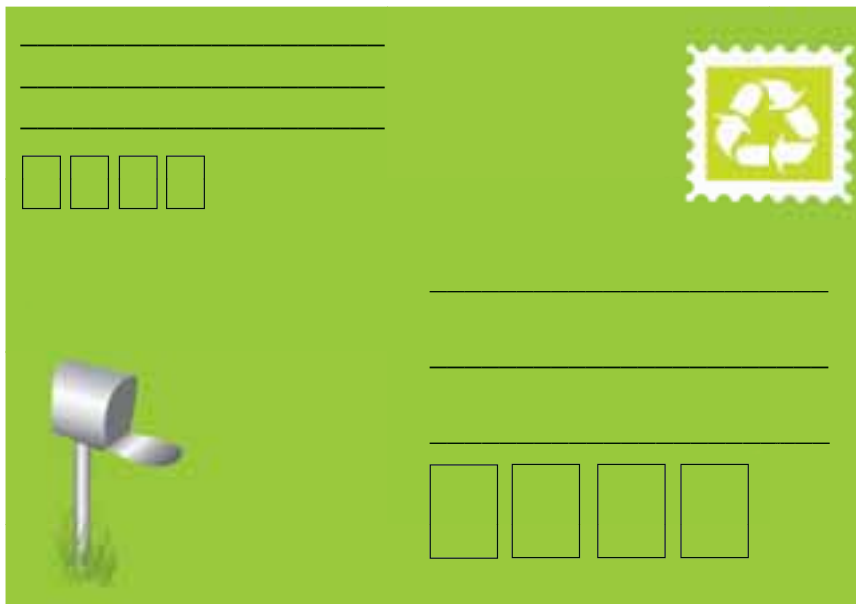
Apa megkérdezte a gyerekektől, vajon tudják-e, hogyan kell használni az új kézikönyvet.

Ádám mesélte, hogy egyszer a szabályzatban nézte meg, hogy hogyan kell megcímezni egy borítékot, mert nem volt itthon senki, akitől megkérdezhetne volna.

Nézz utána!
Mi a levéltitok?

a) Címezd meg a barátodnak szóló levél borítékját!

b) Hasonlítsd össze a szabályzat 298. pontjában megadott mintával!

3.

Apa maga mellé ültette az ikreket. Először Dórihoz fordult:

– Vedd a kezébe az Akadémiai Kiadó A magyar helyesírás szabályai című könyvét! Nyisd ki a Tartalomnál, és nézd meg a nagybetűkkel kiemelt címeket!

Tudod-e?

A magyar helyesírás szabályainak megfogalmazása vagy megváltoztatása a Magyar Tudományos Akadémia Helyesírási Bizottságának feladata.

a) Soroljátok fel, melyek a kiadvány fő részei! Felsorolásotokat a Szabályzat című résszel kezdjétek!

Szabályzat,

b) Fogalmazzatok meg egy-egy mondatban, hogy melyik részt mikor használjuk!

3. A magánhangzók időtartamának jelölése

1.

Dani különösen örült, amikor megtudta, hogy vasárnap este színházba megy a család.

Eszébe jutott, hogy a görögországi nyaralásuk során elámult azon, hogy mennyire más volt az ókori színház.

Tudod-e?

Az ókori görög színházban a női szerepeket is férfiak játszották.

Az athéni Dionüszosz-templomnál épült színház színpada 20 méter átmérőjű volt a források szerint. A közepén oltár állt. A Kr. e. 5. században, Periklész korában a színházat jelentősen megnagyobbították. A színpadképről a kutatók nagyon eltérően vélekednek. A legvalószínűbb, hogy a háttér templom- vagy palotabelsőt ábrázolt, melynek közepén volt egy nagy ajtó. A vázáképek tanúsága szerint gyakran alkalmaztak díszletként a szereplőket részben takaró bokrokat is.

www.sulinet.hu alapján

a) Másold le a fenti szöveget! (Hsz. 219.)

b) Írd ki a szövegből azokat a szavakat, amelyekben hosszú magánhangzó található!

a) Dóri elújságolta a szüleinek, hogy négyen versenyeztek az osztályban helyesírásból. A táblázatban a versenyzők szógyűjteményét láthatod. Sajnos mindannyian hibáztak.

Húzd át minden oszlopban azokat a szavakat, amelyek helytelenek! (Hsz. 34.)

Szilvi	Dóri	Zoli	Dani
ifju	igazgató	ingyen	itató
idegen	írígy	idézet	itélet
ibolya	irány	irányít	ízelítő
idehoz	igéz	ipar	izom
idomít	igéret	írásjel	ízület
idős	illat	iroda	izzó
ilyen	indoklás	iratgyűjtő	ivólé
írásvetítő	ínas	irnok	izzadtság
indít	inség	irodalom	itthon
izlés	ingerült	írogat	intő

b) Ki nyerte meg a versenyt?

c) Írd le az áthúzott, hibás szavakat kijavítva!

Tudod-e?

Használjatok energiatakarékos izzót! Így nagyon sok energiát spórolhattok meg. Nemcsak a pénztárcátokat kímélitek, hanem Földünket is óvjátok.

Nézz utána!

Ki találta fel a hagyományos izzólámpa elődjét?

11.

Ádám Angliából élménybeszámolót küldött a családjának. A levelét olyan számítógéppel írta, amelynek billentyűzetén nem szerepeltek a magyar ábécében használt ékezetes magánhangzók.

Pótold az ékezeteket Ádám levelében a magyar helyesírásnak megfelelően! (Hsz. 4.)

Új üzenet

Fájl Szerkesztés Nézet Beállítás Formátum Eszközök Üzenet Segő

Címzett: _____

Másolatot kap: _____

Tárgy: _____

Nézz utána!
Milyen híres épületek találhatók Londonban?

Kedves Anyu, Apu, Dani és Dori!

Szerencsésen megerkeztem Aniko neniekhez. Finom ebaddel fogadtak. Epp a kedvencemet készítettek el: sult hus volt meg gyumolcsos piskota. Delutan setaltunk egy nagyot. A híres oriaskerekrol lenezve fantasztikus kep tarult fel előttünk. Lathattuk a város legszebb epuleteit. Aniko neni es az unokaja, Miki egymast tulkiabalva meseltek es mutogattak, hogy mi mi-csoda. Nem gyoztam kapkodni a fejemet. Megigertek, hogy a kovetkezo napokban mindent szep sorjaban megnezunk, sot uszni es csonakazni is elmegyunk.

Barcsak itt lennetek! Nagyon hanyoztok!

Mindenkit puszilok, meg Virgoncot is. (Remelem, ocsi mindennap elviszi setalni.)

Udvozzoletem kuldom Londonbol:

Adam

12.

Az alábbi négyzetben sok szót elrejtettünk. Keressetek minél több és hosszabb szót! A betűket bármilyen alakzatban lépkedve összeolvashatjátok, például így is:

Jelöljete ki egy írnot, aki leírja a megoldásokat!

Minden helyesen írt szó annyi pontot ér, ahány betűből áll. Ebben a játékban a toldalékos alakok is újabb szónak számítanak, például dél, déli, déliek.

R	S	F	I	I	F	Z
E	K	Ü	L	D	Ő	L
S	K	E	L	E	T	O
T	T	R	I	M	T	M
É	Ű	Ő	K	É	R	Ő
L	Z	S	O	N	G	Ó
Y	I	I	G	Y	O	N

11.

– Szerencsére a keresztnévek toldalékolása sokkal egyszerűbb – mondta Ádám.

Nézz utána!

Mit jelent a neved?

Segít Kázmér Miklós Régi magyar családnevek szótára című műve és Ladó János–Bíró Ágnes Magyar utónévkönyv című könyve is.

Folytasd a megadott nevek toldalékolását a minta szerint! (Hsz. 161; 163a; c.)

Ádám: *Ádámmal*

Ádámtól

Szabolcs:

Mariann:

Félix:

Ivett:

12.

– Nekem a régi nevek elválasztásával is meggyűlne a bajom – jegyezte meg Dani.
– Tegyük egy próbát! – javasolta anya.

Tudod-e?

Sok vezetéknév utal foglalkozásra, például: Molnár, Tímár.

Folytasd a táblázat kitöltését! (Hsz. 229.)

Kovács	<i>Ko-vá-tsék</i>
Papról	<i>Papp-ról</i>
Baráthot	
Szabolcsékkal	
Poórnak	
Hodossytól	
Mariannhoz	
Thököllyeket	
Cházárt	
Eördöghről	
Félixet	
Beöthynek	
Ivették	

Az osztályfőnök mindenkinek kinyomtatta az osztály névsorát. Tanulmányozd a listát, majd válaszolj röviden a kérdésekre! (Hsz. 14. b, d)

NÉV	CÍM
Ábrahám Ivett	Budapest, XI. ker., Szécsény u. 12.
Antal Adél	Budapest, XI. ker., Virág u. 36.
Baráth Kornél	Budapest, XI. ker., Segesvár u. 6.
Bornemisza Tibor	Budapest, XI. ker., Matróz u. 50.
Borovich Szilvia	Budapest, XI. ker., Kodály Zoltán út 7.
Dani Eszter	Budapest, XI. ker., Sáros u. 45.
Dombi Tímea	Budapest, XI. ker., Kossuth Lajos u. 3.
Domby Ármin	Budapest, XI. ker., Pacsirta u. 61.
Elek Olivér	Budapest, XI. ker., Pacsirta u.1.
Endrődy Bálint	Budapest, XI. ker., Széchenyi István tér 31.
Gomboss Dániel	Budapest, XI. ker., Mirtusz u. 22.
Gomboss Dóra	Budapest, XI. ker., Mirtusz u. 22.
Hajdu Szabolcs	Budapest, XI. ker., Szegfű u. 197.
Hajdú Viktor	Budapest, XI. ker., Kossuth Lajos u. 18.
Horváth Kristóf	Budapest, XI. ker., Szép u. 11.
Kalocsai Bence	Budapest, XI. ker., Petőfi Sándor u. 20.
Jánossy Elvira	Budapest, XI. ker., Kossuth Ferenc u. 13/B
Nagy Ivett	Budapest, XI. ker., Rigó u. 4.
Magyar Mónika	Budapest, XI. ker., Széchenyi István út 33.
Szerencsés Kata	Budapest, XI. ker., Gárdonyi Géza u. 5.
Szita Szilárd	Budapest, XI. ker., Budai út 14.
Zinger Konrád	Budapest, XI. ker., Szegfű u. 87.

Miért szerepel a névsorban Ábrahám Ivett előbb, mint Antal Adél?

Miért került Dombi Tímea Domby Ármin elé?

Miért előzi meg Gomboss Dániel a testvérét, Dórit?

Mi döntött Hajdu Szabolcs és Hajdú Viktor besorolásakor?

1.

A kirándulás sok-sok élményt tartogatott a gyerekeknek. A mozilátogatás is nagyon jól sikerült. Dóri otthon felvetette, hogy többet kellene moziba és színházba járniuk. Ádám-nak támadt egy jó ötlete:

- Ha legközelebb a nagyszüleinkhez utazunk Kecskemétre, ott is elmehetnénk egy előadásra, hiszen náluk is van színház!
- Most nem jut eszembe, hogy is hívják a nagyiek városában működő színházat – gondolkodott hangosan Dóri.

a) Egészítsd ki a neveket **j** vagy **ly** betűvel! (Hsz. 89. a, b)

_____ókai Mór, Csíky Gerge _____, _____ászai Mari,
Katona _____ózsef, Vörösmarty Mihá _____

b) Kiről nevezték el a képen látható kecskeméti színhá-
zat? Karikázd be a fenti nevek közül!

Nézz utána!

Mely városokban található a feladatban szereplő személyekről elnevezett színházak?

2.

– Ezúttal melyik előadást választjuk? – tette fel a kérdést Ádám.

Dani máris gyűjteni kezdte a címeket. Amikor apa meglátta a listát, megjegyezte, hogy mindegyikben van **j** hangot jelölő betű.

Egészítsd ki a címeket a hiányzó **j** vagy **ly** betűvel!

Lear kirá _____,	Szerelmi bá _____ital,
_____áték a kasté _____ban,	Szöktetés a szerá _____ból,
Az ember tragédiá _____a,	Az Operaház fantom _____a,
Sirá _____,	Tévedések víg _____átéka,
É _____eli menedékhe _____,	Egy szerelem három é _____szaká _____a,
Az ibo _____a,	Csíksom _____ói passió

Nézz utána!

Kikről nevezték el még színházat Magyarországon?

9.

Remek volt az első felvonás. Az előadás szünetében arról beszélgetett a család, hogy milyen sok ember munkája szükséges egy színházi estéhez.

Írd le tollbamondás után a gyakorló végén található 8. számú szöveget!

Nézz utána!

Mi a dolga a dramaturgnak, a rendezőnek, az ügyelőnek, a kellékesnek, a világosítónak, a statisztának?

10.

A színházi büfében nagy derűtség támadt. Valaki betűsablonokból rakta ki az ételek és az italok nevét egy-egy kis táblácskára, és alaposan összekevert mindent. Így a közönség a következő feliratokat olvashatta:

SZALÁMISPÜRÉ

ÁSVÁNYTORTA

SAJTOSVÍZ

SOMLÓILÉ

FRANCIAGALUSKA

GESZTENYEPOGÁCSA

MELEGGOLYÓ

ŐSZIBARACKSZENDVICS

DOBOSSZENDVICS

KÓKUSZSALÁTA

Tegyetek rendet a büfében! Írjátok le helyesen az ételek és italok névtábláját! Figyeljete az egybe- és különírássra! (Hsz. 107.)

Nézz utána!

Mi a különbség az étlap és a menükártya között?

D/4
matrica

8.

Írj le szótagolva egy általad ismert kiszámológót!

Tudod-e?

A Színház- és Filmművészeti Egyetemen három külön tantárgyat képez a hangképzés, a beszédtechnika és a művészi beszéd.

9.

A próbákon a tanárnő azt javasolta a gyerekeknek, hogy a hosszú és nehéz szavak kiejtését külön is gyakorolják! Legjobb, ha szótagolva is mondogatják a szavakat, ügyelve arra, hogy minden hang jól hallható legyen.

Nézz utána!

Mi mindent tanulnak még a színészek az egyetemen?

a) Szótagoljátok a következő szavakat, majd írájátok le azokat!

ostromolták

visszafoglalhatják

templomig

ennivalójuk

leginkább

semmijük

világégés

kastélyért

pénzünket

lajstromból

hangszereik

professzor

hallgassatok

hallottátok

sokunknak

b) Gyakoroljátok a szavak helyes ejtését!

E/3
matrica